

SAN215 ANTROPOLOGIE A ISLÁM

Fakulta sociálnych štúdií
podzim 2009

Attila Kovács
Katedra porovnávacej religionistiky
FiF UK Bratislava

Čas: vyučuje sa blokovo
30.10, 13.11. a 27. 11. 2009
v časoch 10.00-11.20, 14.00-15.20 a 16.00-17.20

ANOTÁCIA A CIELE KURZU

Kurz je zamýšľaný ako úvod do problematiky islámu/islámov a antropológie. Študenti by sa mali zoznámiť jednak: s obecnými pojmami v rámci problematiky a potom s prostredníctvom vybraných tematických okruhov sa bližšie informovať o vzťahu islámu a antropológie v konkrétnych kontextoch. Kurz sa bude realizovať jednak jako prednáška, keď prednášajúci priblíži niektoré aspekty vybraných tém prostredníctvom vlastného výkladu a v seminárnej časti kurzu hlavným nástrojom poznania budú vybrané texty a audiovizuálne prostriedky, ktoré budú slúžiť k lprehlbeniu poznatkov študentov v danej oblasti.

PODMIENKY ÚSPEŠNÉHO ABSOLVOVANIA A SPÔSOB HODNOTENIA

Priebežné testy na základe textov (termíny: hodiny 1/1, 1/3, 2/2, 2/3, 3/2, 3/3, po 5 %, celkom 30 %) a filmov (termíny: hodiny 1/2, 2/1, 3/1, po 10 %, celkom 30 %).

Priebežné testy **celkom 60 %**

Prezentácie seminárnych skupín (termín: 3/3 hodina, 40 %) na dopredu konzultovanú tému na základe vyznačených textov. Rozsah: cca. 15 min. Hodnotenie prezentácie sa vzťahuje na všetkých členov danej seminárnej skupiny.

Prezentácie **celkom: 40 %**

HARMONOGRAM KURZU

1/0 Úvod. (30.10.2009, 10.00 - 11:20)

harmonogram a rozsah kurzu, prehľad základnej literatúry.

1/1 Islám a antropológia / „antropológia islámu“. (30.10.2009, 10.00 - 11:20)

Islám a islámy, od štúdia islámu ku štúdiu muslimov

Text: MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008, 31-51.

1/2 Muhammad a umma:

konceptie islámských dejín a spoločnosti. (30.10.2009, 14.00 - 15.20)

Film: *The Message* (Mustapha Akkad, 1978)

1/3 Korán a sunna: texty a konštrukcia islámskej tradície. (30.10.2009, 16.00 - 17.20)
prikl. Obrazy a zákaz

Text: ESACK, Farid, *The Qur'an: User's Guide*, Oxford, Oneworld, 2007, 13-29.

2/1 Rituály a prax: štruktúry muslimského života. (13.11.2009, 10.00 - 11:20)

prikl. ramadán a hadždž

Film: *Inside Mecca* (National Geography, 2003)

2/2 Jazyk, moc, autorita, islámske inštitúcie, ulamá (13.11.2009, 14.00 - 15.20)

Text: MESSICK, Brinkley, „The Mufti, the Text and the World: Legal Interpretation in Yemen“, *Man*, vol. 21 (1986), 102-119.

2/3 Orientalizmus (13.11.2009, 16.00 - 17.20)

Text: SAID, Edward W., *Orientalismus*, Praha, Paseka, 2006,

3/1 Islámske identity, ženy a gender (27.11.2009, 10.00 - 11:20)

Film: *Women in Black* (BBC, 2008)

3/2 Islámsky aktivizmus: „fundamentalizmus“ a „islamizmus“ (27.11.2009, 14.00 - 15.20)

Text: NAGATA, Judith, „Beyond Theology: Toward an Anthropology of Fundamentalism“, *American Anthropologist*, vol. 103 Issue 2 (June 2001), 481-498.

3/3 Antropologické pohľady na islám a muslimov (27.11.2009, 16.00 - 17.20)

Text: VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 133-162.

Prezentácie seminárnych skupín (27.11.2009, 16.00 - 17.20)

Skupina A – Clifford Geertz

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 21-52.

GEERTZ, Clifford, *Islam Observed: Religious Development in Morocco and Indonesia*, Chicago – London, The University of Chicago Press, 1968.

Skupina B – Ernst Gellner

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 53-80.

GELLNER, Ernst, *Muslim Society*, Cambridge, Cambridge University Press, 1983.

Skupina C – Fatima Mernissi

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 81-114.

MERNISSI, Fatima, *Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society*, Bloomington, Indiana University Press, 1987.

Skupina D – Akbar Ahmed

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 115-134.

AHMED, Akbar, *Discovering Islam: Making Sense of Muslim History and Society*, London - New York, Routledge, 2002.

OBPORÚČANÉ ČÍTANIE

PRIORITNÉ:

- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
DONNAN, Hastings (ed.), *Interpreting Islam*, London, Sage, 2002.
KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, Praha, Vyšehrad, 1993.
MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008.
VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005.

SEKUNDÁRNE:

- AHMED, Akbar S., "Toward Islamic Anthropology", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 3 no. 2 (December 1986), pp. 181-230.
ANTOUN, Richard T., *Muslim Preacher in the Modern World: A Jordanian Case Study in Comparative Perspective*, Princeton - New Jersey, Princeton University Press, 1989.
ANTOUN, Richard T., "Civil Society, Tribal Process, and Change in Jordan: An Anthropological View", *IJMES*, vol. 32 (2000), pp. 441-463.
ASAD, Talal, "Anthropological Conceptions of Religion: Reflections on Geertz", *Man*, vol. 18 no. 2 (June 1983), pp. 237-259.
ASHCROFT, Bill & AHLUWALIA, Pal, *Edward Said*, London - New York, Routledge, 2001.
BURKE, Edmund, „Orientalism and the World History: Representing Middle Eastern Nationalism and Islamism in the Twentieth Century“, *Theory and Society*, vol. 27 (1998), pp. 489-507.
COOK, Michael, *Muhammad*, Praha, Odeon - Argo, 1994.
DAFTARY, Farhad, *The Assassin Legends. Myths of the Isma'ilis*, London, I.B. Tauris, 1995.
EICKELMAN, Dale F. & PISCATORI, James P., *Muslim Politics*, Princeton - New York, Princeton University Press, 1996.
HACKFORTH-JONES, Jocelyn & ROBERTS, Mary (eds.), *Edges of Empire: Orientalism and Visual Culture*, Oxford, Blackwell Publishing, 2005.
JENKINS, Jennifer, "German Orientalism: Introduction", *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, vol. 24 no. 2 (2004), pp. 97-179.
KEPEL, Gilles, *Boží pomsta. Křesťané, Židé a muslimové znovu dobývají svět*, Brno, Atlantis, 1996.
KOVÁCS, Attila, „Pôst, islámsky aktivizmus a reinterpretácie ramadánu“, In: BUBÍK, Tomáš & FÁREK, Martin (eds.), *Náboženství a jídlo*, Pardubice, Central European Religious Studies (CERES), 2005, pp. 75-83.
IBN ISHÁK, *Život Muhammada Posla Božieho*, (slov. trans. J. Pauliny), Bratislava, ÚVŠC, 2003.
JKI = Judaismus, křesťanství, islám, H. Pavlincová & B. Horyna (eds.), Olomouc, Nakladatelství Olomouc, 2003.
LEWIS, Bernard, *The Assassins. A Radical Sect in Islam*, London, Phoenix, 2003.
LEWIS, Reina, *Rethinking Orientalism: Women, Travel and the Ottoman Harem*, London – New York, I.B. Tauris, 2004.
LITTLE, Douglas, *American Orientalism: The United States and the Middle East since 1945*, Chapel Hill – London, The University of North Carolina Press, 2004.
LUKENS-BULL, Ronald A., „Between Text and Practice: Considerations in the Anthropological Study of Islam“, *Marburg Journal of Religion*, vol. 4 no. 2 (December 1999), pp. 1-24; on-line: http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/lukenbull_main.html
MALIK, Jamal & HINNELLS John (eds.), *Sufism in the West*, London - New York, Routledge, 2006.
MA'RUF, A. Muhammad, "The Rescuing of Muslim Anthropological Thought", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 4 no. 2 (December 1987), pp. 305-319.
MENDEL, Miloš, *Hidžra. Náboženská emigrace v dějinách islámských zemí*, Praha, Orientální ústav AV ČR, 2006.
MENDEL, Miloš & KOUŘILOVÁ, Iveta (eds.), *Cesta k prameni. Fatvy islámských učenců k otázkám všedního dne*, Praha, Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003.
OBUCHOVÁ, Lubica (ed.), *Variace na Korán. Islám v diaspoře*, Praha, OÚ AV ČR, 1999.
OSTŘANSKÝ, Bronislav, *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, Praha, Libri, 2009.
PAPPE, Ilan, "The Exilic Homeland of Edward W. Said", *Interventions*, vol. 8 no. 1 (2006), pp. 9-23.
SAID, Edward W., *Orientalismus*, Praha, Paseka, 2006.
TAPPER, Richard, "'Islamic Anthropology' and the 'Anthropology of Islam'", *Anthropological Quarterly*, vol. 68 no. 3, (July 1995), pp. 185-193.
EL-ZEIN, Abdul Hamid, „Beyond Ideology and Theology: The Search for the Anthropology of Islam“, *Annual Review of Anthropology*, vol. 6 (1977), pp. 227-254.